

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

ในบทนี้จะได้เสนอวิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล โดยกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย ลักษณะของแบบสอบถาม การสร้างแบบสอบถาม การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจะได้เสนอตามลำดับ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอน
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์กับนักศึกษาฝึกสอน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์และของนักศึกษาแตกต่างกัน
2. ความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ปริญญาโทหรือเทียบเท่า และสูงกว่าปริญญาโท แตกต่างกัน

3. ความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ ตาม การรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ที่มีประสบการณ์ในการนิเทศ 1-5 ภาคการศึกษา และตั้งแต่ 6 ภาคการศึกษาขึ้นไป แตกต่างกัน

4. ความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ ตาม การรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ที่เคยได้รับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการนิเทศและไม่เคย แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษา ฝึกสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

1. อาจารย์นิเทศก์ ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์ที่กำลังปฏิบัติงานนิเทศการฝึกสอน และเคยปฏิบัติงานนิเทศการฝึกสอนมาก่อน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตร ของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนเป็น .05

ได้กลุ่มตัวอย่างอาจารย์นิเทศก์ จำนวน 101 คน

2. นักศึกษาฝึกสอน ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังฝึกสอนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2531 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรของยามาเน แล้วเลือก

กลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นจำแนกตามสัดส่วน (Stratified Proportional Random Sampling) จากจำนวนนักศึกษาในแต่ละวิชาเอก ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 180 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอน เป็นจำนวน 281 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม สำหรับอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนเป็นผู้ตอบ แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอน

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) สำหรับอาจารย์นิเทศก์ สอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกสอน และประสบการณ์ในการได้รับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการนิเทศ จำนวน 6 ข้อ ส่วนนักศึกษาฝึกสอน สอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพ เพศ และอายุ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ ลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating-scale) 3 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ จำนวน 15 ข้อ
2. ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานนิเทศการฝึกสอน จำนวน 39 ข้อ
3. ด้านการใช้มนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานนิเทศ จำนวน 16 ข้อ

รวมข้อคำถามทั้งหมดเป็นจำนวน 70 ข้อ

การสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาต้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนและการนิเทศการฝึกสอน
2. สัมภาษณ์และปรึกษาบุคคลที่มีประสบการณ์ในด้านการนิเทศการฝึกสอน เพื่อรวบรวมแนวความคิด สำหรับนำมาใช้สร้างแบบสอบถาม
3. นำความรู้ที่ได้มาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานนิเทศ และด้านการใช้มนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานนิเทศ
4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการฝึกสอน จำนวน 6 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมในด้านเนื้อหา
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไขปรับปรุง แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง
6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรจริง จำนวนอย่างละ 6 คน พิจารณาถึงความเข้าใจในภาษาและเนื้อหา พร้อมกับข้อเสนอแนะ
7. นำแบบสอบถามและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง มาพิจารณาปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง แบบสอบถามครั้งสุดท้ายนี้มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 70 ข้อ

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งและรับคืนด้วยตนเอง

จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้นจำนวน 281 ฉบับ ได้รับคืนมาจำนวน 266 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.66 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนมาใช้ในการวิเคราะห์

กลุ่มตัวอย่างประชากร	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
อาจารย์นิเทศก์	101	86	85.15
นักศึกษาฝึกสอน	180	180	100.00
รวม	281	266	94.66

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า แบบสอบถามที่ได้รับคืนจากอาจารย์นิเทศก์ คิดเป็นร้อยละ 85.15 ได้รับคืนจากนักศึกษาคิดเป็นร้อยละ 100.00 รวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืนและใช้ในการวิเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 94.66

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ โดยจำแนกตาม สถานภาพ เพศ อายุ และสำหรับอาจารย์นิเทศก์จะจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกสอน และประสบการณ์ในการได้รับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการนิเทศด้วย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความสามารถในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ ใช้การวิเคราะห์ ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เป็นรายข้อ และรายด้าน เพื่อทราบถึงความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ ตามการรับรู้ของตัวอย่างประชากร โดยกำหนดให้แต่ละระดับคะแนน มีความหมายดังนี้

ระดับคะแนน 3 หรือมาก	หมายถึง	การรับรู้ที่อาจารย์นิเทศก์มีความรู้ในสิ่งนั้นเป็นอย่างดีและสามารถปฏิบัติสิ่งนั้นได้อย่างสม่ำเสมอ มีประสิทธิภาพและไม่มีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้น
ระดับคะแนน 2 หรือเพียงพอ	หมายถึง	การรับรู้ที่อาจารย์นิเทศก์มีความรู้ในสิ่งนั้นอยู่พอสมควรและสามารถปฏิบัติสิ่งนั้นได้ แต่ไม่สม่ำเสมอหรือยังมีประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควร แต่ไม่มีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้น
ระดับคะแนน 1 หรือไม่เพียงพอ	หมายถึง	การรับรู้ที่อาจารย์นิเทศก์มีความรู้ในสิ่งนั้นน้อยมากหรือไม่มี และไม่สามารถปฏิบัติสิ่งนั้นได้ หรือปฏิบัติได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของ
อาจารย์นิเทศก์จะใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.00	หมายถึง	ความรู้ความสามารถในการนิเทศการ ฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	ความรู้ความสามารถในการนิเทศการ ฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์อยู่ในระดับ เพียงพอ
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	ความรู้ความสามารถในการนิเทศการ ฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์อยู่ในระดับไม่ เพียงพอ

2. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ และรายด้าน เพื่อ
ทราบถึงการกระจายของการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อความรู้ความสามารถในการนิเทศ
การฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์

3. วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความรู้ความสามารถในการ
นิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ เป็นรายชื่อ และรายด้านทั้ง 3 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้าน
ความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานนิเทศการฝึกสอน
และด้านการใช้นุญยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานนิเทศ ดังรายละเอียดของการวิเคราะห์ดังต่อ
ไปนี้

3.1 วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ
ในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์กับนักศึกษา
ฝึกสอนใช้ t-test

3.2 วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ
ในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ จำแนกตาม
ระดับการศึกษาใช้ F-test (One-way Analysis of Variance) หากพบความ
แตกต่างจะนำมาทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

3.3 วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ จำแนกตามประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกสอน และประสบการณ์ในการได้รับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการนิเทศให้ t-test